

ଏହା କ'ଣ କରିଥାଏ

ମାଙ୍କାନିଜ ଅଭାବ ଦ୍ୱାରା ଗଛର ଆଲୋକ ସଂଶ୍ଳେଷଣ ଓ ପୁଷ୍ଟିସାର ସଂଶ୍ଳେଷଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥାଏ । ମାଙ୍କାନିଜ ଅଭାବ ଥିବା ଗଛଗୁଡ଼ିକରେ ଅନେକ ସମୟରେ ଫସ୍‌ଫରସ ଅଭାବ ଜନିତ ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଯାଇଥାଏ ।

ଏହା କାହିଁକି ଓ କେଉଁଠି ଘଟିଥାଏ

ଜଳସେଚିତ ଜମିରେ ଚାଷ କରାଯାଉଥିବା ଧାନ ଜମିରେ ମାଙ୍କାନିଜ ଅଭାବ କୃତ୍ରିମ ଦେଖାଯାଇଥାଏ ।

ଢିପ ଜମିରେ ଚାଷ କରାଯାଉଥିବା ଧାନ ଫସଲରେ ମାଙ୍କାନିଜ ଅଭାବ ଦେଖାଯାଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଅଣଜଳସେଚିତ ଖାଲ ଜମିରେ ଏହା ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ, କାରଣ ଜଳମଗ୍ନ ଅବସ୍ଥାରେ ମାଙ୍କାନିଜ ଅଧିକ ଦ୍ରବୀଭୂତ ହୋଇଥାଏ ।

ନିମ୍ନଲିଖିତ ମାଟିରେ ମାଙ୍କାନିଜ ଅଭାବ ଦେଖାଯାଇଥାଏ :

- ଅମ୍ଳାୟ ଢିପ ଜମି (ଅଲଟିସଲ୍, ଅକ୍ସିସଲ୍)
- କମ୍ ପରିମାଣରେ ଜୈବିକ ପଦାର୍ଥ ଥିବା କ୍ଷାରାୟ ବା ତୃନମାଟି ଏବଂ ଯେଉଁଥିରେ କମ୍ ପରିମାଣରେ ମାଙ୍କାନିଜ ରହିଥାଏ
- ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ସକ୍ରିୟ ଲୌହ ରହିଥିବା ଅବକ୍ଷୟପ୍ରାପ୍ତ ଧାନ ଜମି
- କମ୍ ପରିମାଣରେ ମାଙ୍କାନିଜ ରହିଥିବା ପରିସ୍ରବଣ ହୋଇଥିବା ବାଲିଆ ଜମି
- କମ୍ ପରିମାଣରେ କ୍ଷାରାୟ ପଦାର୍ଥ ରହିଥିବା ପରିସ୍ରବଣ ହୋଇଥିବା ପୁରାତନ ଏସିଡ୍ ସଲଫେଟ୍ ଜମି
- କମ୍ ପରିମାଣରେ କ୍ଷାରାୟ ତୃନ ଥିବା ଜୈବିକ ମାଟି (ହିଷ୍ଟୋସଲ୍)
- କମ୍ ପରିମାଣରେ ମାଙ୍କାନିଜ ଥିବା ଅଧିକ ଅବକ୍ଷୟପ୍ରାପ୍ତ ମାଟି

ମାଙ୍କାନିଜ ଅଭାବ ଜନିତ ଲକ୍ଷଣ

କିପରି ଚିହ୍ନଟ କରାଯିବ

ନିମ୍ନ ଲକ୍ଷଣମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗଛକୁ ତଦାରଖ କରନ୍ତୁ:

- ପତ୍ରର ଅଗ୍ରଭାଗରୁ ମୂଳ ଆଡ଼କୁ ବ୍ୟାପିଥାଇ ଶିରା ମଝିରେ ଲକ୍ଷତ୍ ଧସର ସବୁଜ ରଙ୍ଗର ଚିହ୍ନ
- ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଶୁଖିଲା ବାଦାମୀ ରଙ୍ଗର ଦାଗ ହେବା ଓ ପତ୍ର ଗାଡ଼ ବାଦାମୀ ରଙ୍ଗର ହେବା
- କଅଁଳିଆ ପତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଛୋଟ, ସରୁ ଓ ଲକ୍ଷତ୍ ସବୁଜ ରଙ୍ଗର ହେବା

ମାଙ୍କାନିଜ ଅଭାବ ଥିବା ଗଛଗୁଡ଼ିକ ଛୋଟ, କମ୍ ପତ୍ର ବିଶିଷ୍ଟ, ଅସ୍ଥ ଓଜନ ଏବଂ ପିଲ ହେବାବେଳେ ଏଥିରେ କମ୍ ତେର ଥାଏ । ଗଛଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ ରୁଗୁଡ଼ିଆ ହୁଏ, କିନ୍ତୁ ପିଲ ସଂଖ୍ୟା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ନଥାଏ ।

ଆକ୍ରାନ୍ତ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ପତ୍ରଚିତା ରୋଗ ପାଇଁ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ହୋଇଥାଏ । ମାଙ୍କାନିଜ ଅଭାବ ଥିବା ଗଛଗୁଡ଼ିକରେ ଅନେକ ସମୟରେ ଫସ୍‌ଫରସ ଅଭାବ ଦେଖାଯାଇଥାଏ ।

ମାଟିରେ ଉଭୟ ମାଙ୍କାନିଜ ଅଭାବ ଓ ଲୌହ ବିଷାକ୍ତତା ଥିଲେ, ମାଙ୍କାନିଜ ଅଭାବ ଥିବା ଗଛଗୁଡ଼ିକରେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଲୌହ ରହିଥାଏ ଓ ଗଛଗୁଡ଼ିକରେ ବ୍ରୋଞ୍ଜିଂ ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଯାଏ ।

ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ସାଧାରଣତଃ ଅଣଜଳସେଚିତ ବା ଜଳସେଚିତ ଜମିରେ ମାଙ୍କାନିଜ ଅଭାବ ଦେଖା ଯାଇନଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଢିପ ଜମିରେ ଏହି ସମସ୍ୟା ସାଧାରଣ ଭାବେ ଦେଖାଯାଏ । ଧାନ ଫସଲର ବିଭିନ୍ନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅବସ୍ଥାରେ ଏହି ଅଭାବଜନିତ କ୍ଷତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ ।

କିପରି ପରିଚାଳନା କରାଯିବ

ସମ୍ଭବ ହେଲେ, ମାଙ୍କାନିଜ ଅଭାବ ଜନିତ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ନିମ୍ନ ମତେ ପରିଚାଳନା କରାଯାଇପାରେ ।

- କମ୍ ପରିମାଣରେ ମାଙ୍କାନିଜ ଏବଂ ଜୈବିକ ପଦାର୍ଥ ରହିଥିବା ମାଟିରେ ମାଙ୍କାନିଜ ବିଜାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବୃଦ୍ଧି ଦ୍ୱାରା ଫସଲ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଥିବା ମାଙ୍କାନିଜ ଭରଣା ନିମନ୍ତେ ଜମିରେ ଗୋବର ଖତ ବା ନଡ଼ା (ମାଟିରେ ପ୍ରବେଶ ବା ପୋଡ଼ିବା) ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ।
- ଅମ୍ଳ ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ସାର ବ୍ୟବହାର । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଯୁରିଆ ବଦଳରେ ଆମୋନିଅମ ସଲଫେଟ୍ ବ୍ୟବହାର ।

ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଦେଖନ୍ତୁ:

ଧାନ ଫସଲ ପଛତି ଆଧାରିତ ଜ୍ଞାନ ଭଣ୍ଡାର www.rkbodisha.in

ଓଡ଼ିଶାରେ ଧାନ ଆଧାରିତ ଫସଲ ପଛତିର ଉତ୍ପାଦିକତା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ କୃଷକଙ୍କ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି

Website: www.rkbodisha.in , Email: contact@rkbodisha.in

